

Sneeuw en ijs

Verkenning over witte wereld van Jotunheimen

De hoeveelheid sneeuw en ijs op onze wereld slinkt snel. Even leek het erop dat Noorse gletsjers een uitzondering zouden vormen: er viel meer sneeuw door de klimaatsveranderingen. Inmiddels is de gemiddelde temperatuur in zomer en winter dermate gestegen dat er flink wat afsmelt per jaar. Redenen genoeg om een kijkje te nemen op de grootste gletsjer van Jotunheimen.

TEKST & FOTOGRAFIE FRED GEERS

in overvloed

Ongenaakbare ijsmassa, eeuwenoud mengsel van sneeuw en ijs

Als je met een vliegtuig boven het Noorse land vliegt, zie je de immense kap met sneeuw en ijs. Juist dit hooggebergte maakt Noorwegen tot een bijzondere bestemming binnen heel Noord-Europa. Geen van de andere landen in deze regio biedt zulke hoge bergen en zoveel sneeuw en ijs. Maar eeuwige sneeuw is een begrip dat in onze tijd een zekere betrekkelijkheid inhoudt. Gaan over de gletsjer voelt nu meer als het schaatsen op natuurijs, wanneer de dooi is ingezet. Even zijn we te gast op de laatste ijsresten op onze aarde.

Eerste kennismaking

Het Noorse hooggebergte kent veel aantrekkelijke gebieden met sneeuw en ijs en ongenaakbare toppen. Jotunheimen spant daarin zeker de kroon: met de hoogste bergen, machtige gletsjers en besneeuwde toppen kun je hier alle kanten op. De reis naar dit hoogste gebergte van Noorwegen is niet eens lastig. Vanaf de luchthaven gaan we met de auto over de E6 richting Lillehammer. Bij Otta gaat het roer om naar het westen en komen we langzaam in de bergen. Aan de wegen merk je eigenlijk weinig, alleen een bord met informatie over de bergpassen

brengt een beetje berggevoel. In het plaatsje Lom is onze eerste overnachting. Het is een mooi uitgangspunt voor tochten in de omgeving. Maar meer dan dat: in het Fjellmuseum maken we kennis met de geschiedenis van de bergsport en natuurlijk werpen we ook een blik op de omgeving en wat ons te wachten staat. Bij de inspannende VVV schaffen we de kaarten aan, die ons gedetailleerd tonen waar we zijn. Altijd makkelijk om je plek te kennen. En voor wie een stukje berg mee naar huis wil nemen of zich alleen wil verwonderen over de wereld van het gesteente, is een bezoek aan het Steinsenteret heel leuk.

Poedersneeuw op de bergen: boven is het kouder

Even oefenen

Vanaf Lom vervolgen we weg 55, die meer de bergen ingaat. Een van de hoogste punten van deze weg ligt op veertienhonderd meter, slechts zeshonderd meter onder de omringende toppen. Deze bergweg, aangemerkt als Turistvei, geeft een prachtig uitzicht op de bergen aan alle kanten. Deze weg is een van de achttien speciale toeristenwegen in Noorwegen, die extra veel uitzicht bieden en bovendien veel interessante plaatsen om te stoppen herbergt. We koersen nu af op Krossbu, een berghut die zo aan de weg ligt en dus makkelijk bereikbaar is. Bij binnenkomst voel je direct de gemoedelijke berghutatmosfeer, een mooi uitgangspunt voor onze gletsjervaring. Voordat het echte werk begint, maken we even een omtrekkende beweging om de hut heen om de bergen te verkennen. Bomen zijn er niet meer op deze hoogte, alleen wat dwergstruiken, mossen en grassen. Hier en daar liggen grote plekken sneeuw die nog steeds aan het wegsmelten zijn. Gezien de kou zou je haast niet aan smelten denken. Een harde wind en nog een beetje regen erbij maakt het niet echt aangenaam. Maar het is wel een goede voorbereiding voor onze geplande

tocht over sneeuw en ijs. Als de regen echt heftiger wordt, lonkt de warmte van de berghut wel heel erg. Bij het openen van de deur komt ons een geurige warmte tegemoet. Er wordt duidelijk iets gebakken. Even later staan al een paar heerlijke gebakken forellen op tafel. Je proeft hoe vers ze zijn. Na deze overheerlijke maaltijd komt gastvrouw/chefkok Torill Vole later in de middag nog met de vraag of we ook van *rømmegrøt* houden. Bij de bereiding van deze typische Noorse maaltijd staan we er in de keuken met onze ogen bovenop. Even later kun je na deze maaltijd geen pap meer zeggen.

Nog even een flink stuk lopen om bij de gletsjer te komen

De zwarte toppen tussen de witte sneeuw- en ijsmassa liggen er uitdagend bij

Klauterend over het ijs

Rond Krossbu liggen zo'n twintig toppen boven de tweeduizend meter uitdagend om ons heen. We laten de toppen voor wat ze zijn, want de Smørstabbre, de grootste gletsjer van Jotunheimen, staat op het programma. Onze Nepalese gids, zelf ervaren klimmer en bedwinger van gletsjers, vertelt ons eerst alle ins en outs van het gaan over de gletsjer. Een goed gebruik van de uitrusting is daarbij natuurlijk zeer belangrijk. Na even droofoefenen, lukt het allemaal en kan onze wandeltocht naar de wintervlakte beginnen. Het is nog een flink stukje lo-

Klaarmaken voor de start over het gladde ijs

pen langs een rivier voordat we de gletsjer zelf bereiken. Goed om even in te lopen en een beetje warm te worden voordat het ijzige gebeuren van start gaat. Aangekomen bij de gletsjer zien we bovenop al wat klauteraars bezig. Niet groter dan een mier kruipen ze langzaam over de witte randen van sneeuw en ijs. Het is een imponerend gezicht om zo'n massa ingeklonken sneeuw en ijs te zien. Nu dichterbij zie je niet alleen wit, maar ook alle tinten tussen wit en zwart, en dieper de blauwe kloven. Het is ongelooflijk hoe helder deze kleur is; het lijkt wel of het ijs hier volzit met led-verlichting. Als de klimijzers onderzitten en de touwen ons onderling verbinden, gaat de tocht omhoog beginnen. Het is even

'Het is ongelooflijk hoe helder de kleur van het ijs is; het lijkt wel of het volzit met led-verlichting'

wennen met die ijzers op het gladde ijs. Stap voor stap en een beetje voorovergebogen trekken we langs een eerste diepe kloof. Ik heb nog alle aandacht nodig voor de looptechniek en heb nog geen rust om goed omlaag te kijken. Mar na een kwartiertje komt de vaart er een beetje in. We zitten al een heel stuk hoger nu en kijken terug op de voet van de gletsjer waar we begonnen. Een machtig gezicht, zo midden op het ijs.

De touwen strak

Bij het verder klimmen hebben we prachtig uitzicht over de gehele sneeuw- en ijsmassa. Boeiend om te bedenken dat >

REIZEN

Sommige spleten zijn zo nauw dat een mens er maar net door kan

Even wennen bij de eerste klim

De voet van de gletsjer trekt steeds verder terug

dit al eeuwen hier ligt. Je merkt wel dat het af en toe heftig smelt. En vandaag is het niet eens erg warm. De geultjes waardoor het smeltwater stroomt, zijn af en toe gitzwart van het fijne gesteente dat meekomt met de waterstroom. Hier en daar liggen ook grote blokken steen op het ijs: niet alleen het ijs is in beweging, maar ook het gebergte rondom ons. Als we nog wat hoger klimmen,

doemen wat zwarte rotspunten op tussen de wolken die af en toe om ons heen hangen. De toppen zien er uitdagend uit. Reden voor onze gids om het hogerop te zoeken. Maar hij krijgt ons niet allemaal mee. Van een afstand volgen we de verrichtingen van de klimmers onder ons. En het gaat ze lukken om veilig heen en weer te klimmen over de smalle bergrug. Na de beklimming vinden we

tussen de brokken ijs en sneeuw een redelijk luwe plek om even wat te eten. Het knäckebröd met Noorse geitenkaas smaakt uitstekend bij deze klimpartij. Ook de door de gastvrouw gevulde thermosfles met warm sap komt prima van pas. Het geeft weer nieuwe energie voor de weg terug. Met gestrekte touwen dalen we weer langzaam af. De zon, die af en toe tevoorschijn komt, geeft het geheel nu nog meer glans. Af en toe stoppen we even om de omgeving goed in ons op te nemen. Zelfs met de beste foto's breng je het gevoel van deze tocht niet goed over. Je moet het echt zelf ondergaan. Een diepe inademing van de super zuivere lucht bijvoorbeeld; een dwarrelende sneeuwvlok in de nazomer. Het geheel is een fantastische ervaring op de langzaam slinkende gletsjers. Nu kan het nog. Beneden aangekomen, kijken we nog een keer omhoog waar we helemaal geweest zijn. Een fantastische ervaring op Jotunheimens grootste ijskap. ■

Krossbu, een mooi startpunt voor berg- en gletsjertochten

PRAKTISCHE INFORMATIE JOTUNHEIMEN

Ligging en bereikbaarheid

Jotunheimen ligt in Midden-Noorwegen. Dit berggebied is gemakkelijk bereikbaar via de E6, RW15 en RW55. De berghut Krossbu ligt aan deze weg; in de zomer zijn deze wegen goed toegankelijk voor het verkeer.

Beste reistijd en weer

De maanden juni, juli en augustus zijn de beste maanden voor een tocht in de bergen en een gletsjertocht: de dagen zijn het langst en de temperaturen het hoogst.

Accommodaties

Krossbu is een uitstekend uitgangspunt voor diverse tochten door de bergen rondom. Deze berghut biedt goede overnachtingsmogelijkheden en een uitstekende keuken met authentiek Noorse maaltijden.

Tips

Zorg voor een goede kleding voor diverse temperaturen. Werken in lagen biedt de meeste mogelijkheden: start met thermo-ondergoed, daarna een isolerende tussenlaag en tot slot een wind- en waterdichte buitenlaag. Een extra tussenlaag in de rugzak voor koudere momenten, zorgt voor een comfortabele tocht onder de meest uiteenlopende weersomstandigheden. Zorg ook voor voldoende drinken, ook onder koelere omstandigheden. Bij klimmen gaat veel vocht verloren.

Meer informatie

Noorwegen algemeen: www.visitnorway.nl

Turistveg: www.nasjonaleturistveger.no

Jotunheimen algemeen: www.visitjotunheimen.com

Krossbu: www.krossbu.no